

SINDIKAT ZAPOSLENIH U POLJOPRIVREDI, PREHRAMBENOJ I DUHANSKOJ INDUSTRIJI I VODOPRIVREDI HRVATSKE

Zagreb, 3. travnja 2013.

INFORMACIJA ZA NOVINARE

OCJENA USTAVNOSTI ZAKONA O KRITERIJIMA ZA SUDJELOVANJE U TRIPARTITNIM TIJELIMA I REPREZENTATIVNOSTI ZA KOLEKTIVNO PREGOVARANJE

Sindikat zaposlenih u poljoprivredi, prehrambenoj i duhanskoj industriji i vodoprivredi Hrvatske 12. studenoga 2012. uputio je Ustavnom sudu Republike Hrvatske prijedlog za pokretanje postupka za ocjenu suglasnosti odredaba Zakona o kriterijima za sudjelovanje u tripartitnim tijelima i reprezentativnosti za kolektivno pregovaranje s Ustavom Republike Hrvatske.

Tim je prijedlogom Sindikat PPDIV predložio da se ponište neke odredbe Zakona, a sve u cilju zaštite pravne sigurnosti. Prema podacima dobivenim od Ustavnog suda, predmet se vodi pod brojem U-I-5684/2012 te je dodjeljen sucu izvijestitelju, no premda je proteklo više od četiri mjeseca, u vezi s prijedlogom se još nije postupalo.

Sindikat PPDIV smatra kako je Zakon o kriterijima... vrlo složen i obiluje dugotrajnim postupcima koji se negativno odražavaju na slobodu kolektivnog pregovaranja i slobodu udruživanja. Uz navedeno, on je i protuustavan jer sadrži odredbe suprotne odredbama i načelima Ustava Republike Hrvatske kao i međunarodnih ugovora koje je Republika Hrvatska dužna poštovati.

Zakonom je povrijeđeno načelo jednakosti i vladavine prava, načelo ustavnosti i zakonitosti, pravo na slobodu udruživanja i sindikalnog djelovanja, pravo na štrajk, pravo na socijalnu sigurnost, pravo na poduzetničke i tržišne slobode, načela konvencija Međunarodne organizacije rada broj 87 i 98 o slobodi udruživanja i pravu na organiziranje i pregovaranje te se njime zadire u volju ugovornih stranaka kolektivnog ugovora i narušava načelo povoljnijeg prava.

Razlikuju se sindikati koji imaju, cit: „posebna prava i obveze“ utvrđene ovim Zakonom, a sindikati i udruge čija reprezentativnost nije utvrđena prema odredbama ovog Zakona imaju pravo na slobodno udruživanje, donošenje programa i organiziranje djelatnosti u punoj neovisnosti. Dakle sindikati se dijele u dvije skupine: oni koji imaju sva prava osim prava utvrđenih zakonom, i oni koji uistinu imaju sva prava.

Određivanjem kriterija reprezentativnosti udruge sindikata više razine za sudjelovanje u tripartitnim tijelima na nacionalnoj razini zanemaruje se da temelj socijalnog partnerstva i reprezentativnosti sindikata jest sindikat, a ne

udruga više razine jer tek reprezentativni sindikati mogu stvoriti reprezentativnu udrugu više razine. Naime, sloboda i pravo udruživanja i organiziranja pripada fizičkoj osobi zaposleniku, dok je udruživanje na višoj razini izvedena sloboda i pravo.

Odredbama ovog Zakona određuju se i kriteriji koje sindikat mora ispunjavati da bi bio ovlašten kolektivno pregovarati. Na taj se način sindikatu koji nije ovlašten kolektivno pregovarati onemogućuje ispunjavanje njegove temeljne, statutom utvrđene djelatnosti, pa se postavlja pitanje kako da to pravo ostvaruje sindikat koji prema odredbama ovog zakona nije reprezentativan za pregovaranje, a time ne može niti štrajkom prisiliti poslodavca na prihvaćanje zahtjeva svojih članova.

Spremnost sredstvima pritiska štiti i promicati interese svojih članova, u smislu prava na štrajk, važno je sredstvo na strani sindikata i izvodi se iz prava na udruživanje. Rješenjima u Zakonu se neizravno zadire u pravo sindikata na organiziranje štrajka, a uzimajući u obzir činjenicu da se kroz Zakon o radu pravo na štrajk vezuje uz zaštitu kolektivnih interesa u procesu kolektivnih pregovora, to pravo prema odredbama ovog Zakona postaje ekskluzivno pravo reprezentativnog sindikata. Na taj način reprezentativnost postaje čimbenik ograničavanja prava na štrajk.

Zakonom je postavljen objektivno vrlo visok prag za reprezentativnost „općih“ sindikata te je omogućen izravan ulazak u pregovarački odbor predstavnika reprezentativnog „strukovnog“ sindikata čime se ostavlja mogućnost da pregovarački odbor većinski bude sastavljen od članova strukovnih sindikata i šalje poruka da je osnivanjem strukovnog sindikata lakše ući u pregovarački odbor.

Također Zakon daje ovlaštenje za pokretanja postupka utvrđivanja reprezentativnosti sindikata ne samo sindikatu nego i poslodavcu i predviđa da sindikati koji jesu reprezentativni tu reprezentativnost gube odbijanjem kolektivnog pregovaranja premda je kolektivno pregovaranje pravo, a ne i obveza te bi trebalo biti dobrovoljno.

Izravno se zadire i u autonomiju ugovornih strana ograničavajući vrijeme važenja produljene primjene pravnih pravila kojima se uređuje sklapanje, sadržaj i prestanak radnog odnosa kao dio prethodno sklopljenih ugovora o radu na tri mjeseca od isteka kolektivnog ugovora. Na taj način isključuje se mogućnost drugačijeg, povoljnijeg dogovora stranaka kolektivnog ugovora jer ma što bio ili već je rezultat kolektivnog pregovaranja, isto nije moguće primijeniti.

Premda se u obrazloženju Zakona navodi da će on, cit: ... „*bitno utjecati na konsolidaciju sindikalnog pokreta na nacionalnoj razini, na bolju suradnju među sindikatima u procesu osnivanja... učinkovitiji sustav kolektivnog pregovaranja... prestanak gubitka sindikalnog članstva do kojeg dolazi, između ostalog zbog fragmentiranosti i podijeljenosti sindikata, poticanje suradnje među sindikatima i jačanje njihovih kapaciteta*“ primjenom odredaba usvojenog Zakona zasigurno se neće postići proklamirana svrha i cilj Zakona već upravo suprotno - ovaj Zakon pridonosi dodatnom fragmentiranju sindikalne scene.

PREDSJEDNIK
Šimo Orešković